

**OŚWIADCZENIE O STANIE KONTROLI ZARZĄDCZEJ
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
ZA ROK 2018**

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanych przeze mnie działach administracji rządowej

NAUKA oraz SZKOLNICTWO WYŻSZE – do dnia 30.09.2018
SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA – od dnia 01.10.2018

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej, wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia, pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli zewnętrznych.

Innych źródeł informacji:

- oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2018, złożonych przez członków Kierownictwa Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) oraz kierowników jednostek w działach,
- sprawozdań komórek organizacyjnych MNiSW z wykonania planu działalności Ministra za rok 2018.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, 26 kwietnia 2019 r.

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) nieosiągnięcie w całości 6 z 22 mierników określających stopień realizacji celów zaplanowanych na 2018 r.;
- 2) niepełna wiedza części pracowników MNiSW w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej w MNiSW, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem;
- 3) trudności w komunikacji wewnętrznej i przepływie informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi;
- 4) problemy z zapewnieniem odpowiedniej obsady kadrowej, wynikające z dużej rotacji pracowników i powierzeniem nowych zadań w związku ze zmianami prawnymi w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki.

W jednostkach w działach nauka oraz szkolnictwo wyższe/szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA):
 - a) opóźnienia w procesie oceny wniosków w poszczególnych programach,
 - b) niewdrożenie jednolitego systemu ocen pracowniczych oraz systemu zarządzania ryzykiem,
 - c) trudności w obszarze wewnętrznego przepływu informacji;
- 2) w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR):
 - a) trudności w realizacji zadań oraz opóźnienia w aktualizacji procedur i wewnętrznych regulacji, w związku z wdrażaniem zmian organizacyjnych w NCBR,
 - b) problemy z zapewnieniem odpowiednich zasobów kadrowych i duża rotacja pracowników;
- 3) w Narodowym Centrum Nauki (NCN) – problemy z zapewnieniem odpowiednich zasobów kadrowych i duża rotacja pracowników.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) przeprowadzenie dodatkowego monitoringu realizacji celów i zadań wynikających z Planu działalności Ministra na 2019 r. oraz ryzyk z nimi powiązanych;
- 2) monitoring obciążenia pracą na poszczególnych stanowiskach i w razie potrzeby przesunięcie pracowników do realizacji dodatkowych zadań;

- 3) kontynuacja działań informacyjnych i szkoleniowych wobec pracowników MNiSW dot. procesów kontroli zarządczej;
- 4) promocja narzędzi wspomagających komunikację wewnętrzną;
- 5) dalsza realizacja zaleceń audytowych SZBI, zmierzająca do optymalizacji bezpieczeństwa informacji MNiSW.

W jednostkach w działach nauka oraz szkolnictwo wyższe/szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w NAWA:
 - a) kontynuowanie współpracy z OPI-PIB w celu usprawnienia systemu teleinformatycznego do obsługi wniosków,
 - b) przygotowanie spójnego i jednolitego procesu oceny pracowników,
 - c) kontynuowanie działań w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi,
 - d) przeszkolenie kadry kierowniczej NAWA w zakresie identyfikacji i analizy ryzyka oraz prowadzenie cyklicznej analizy ryzyk;
- 2) w NCBR:
 - a) wdrożenie polityki szkoleniowej i rozwoju nakierowanej na kreowanie Centrum jako miejsca przyjaznego do rozwoju zawodowego w celu osiągnięcia optymalnego poziomu zatrudnienia,
 - b) korzystanie ze wsparcia NCBR+ w realizacji zadań statutowych NCBR,
 - c) kontynuowanie rozpoczętego w 2018 r. przeglądu procedur i instrukcji. Systematyczna aktualizacja procedur, bieżące korekty w strukturze organizacyjnej,
 - d) kontynuowanie prac nad rozwojem Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) w zakresie uruchamiania modułów pozwalających na efektywne zarządzanie projektami (moduł infoEkspert, moduł Programy międzynarodowe, moduł Wnioski o płatność, moduły obsługujące nowe konkursy) oraz podnoszenie bezpieczeństwa teleinformatycznego obsługiwanych systemów;
- 3) w NCN:
 - a) podjęcie działań w celu optymalizacji wewnętrznych procesów operacyjnych oraz wykorzystywania dostępnych zasobów kadrowych,
 - b) wdrażanie elementów koncepcji Lean Management.

Dział III

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) *wzmocnienie monitoringu stopnia realizacji celów i zadań zaplanowanych na 2018 r.*
Po III kwartale 2018 r. przeprowadzono dodatkowy monitoring ryzyk związanych z realizacją zaplanowanych celów i zadań;

- 2) *dalsza realizacja zaleceń audytowych SZBI, zmierzająca do optymalizacji bezpieczeństwa informacji MNiSW, poprzez sukcesywne zwiększanie zgodności SZBI MNiSW z normą PN-ISO/IEC 27001:2014, w tym szczególnie wdrożenie w 2018 r. regulacji w zakresie zarządzania aktywami i kontroli dostępu do aktywów oraz aktualizacji polityki ochrony danych osobowych, pod kątem harmonizacji z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):*
 - a) audyt SZBI za 2018 r. wykazał przyrost poziomu zgodności z ww. normą o 5%, tj. do 92%,
 - b) polityka tematyczna SZBI *Ochrona danych osobowych* została dostosowana do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych),
 - c) przeprowadzony audyt wewnętrzny wykazał, iż stopień przygotowania MNiSW do stosowania przepisów RODO wynosi 95,1%,
 - d) wdrożono narzędzia do zdalnego zarządzania stacjami roboczymi;
- 3) *podjęcie działań doskonalących funkcjonowanie kontroli zarządczej w celu minimalizacji prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożeń mogących mieć istotny wpływ na działalność MNiSW:*
 - a) stworzono i opublikowano do użytku wewnętrznego wszystkie formularze niezbędne do obsługi 10 podprocesów kontroli zarządczej, zaprojektowano i przygotowano bazy danych. W ramach Systemu Analizy Danych (SAD) stworzono wyszukiwarki i szablony internetowe do prezentacji wyeksportowanych danych. Utworzono i rozbudowano moduły SAD: *Bezpieczeństwo* i *Kontrola Zarządcza*,
 - b) w czerwcu 2018 r. zorganizowano zewnętrzne szkolenie dla koordynatorów kontroli zarządczej oraz osób szczególnie zaangażowanych w procesy kontroli zarządczej (łącznie dla 24 pracowników MNiSW) w ramach poszerzania i ugruntowania wiedzy z zakresu kontroli zarządczej i jej znaczenia w organizacji,
 - c) w intranecie MNiSW na bieżąco publikowano dokumenty i materiały z zakresu kontroli zarządczej do wiadomości wszystkich pracowników MNiSW;
- 4) *podejmowanie dalszych działań w zakresie wypracowania sprawniejszego i pełniejszego przepływu informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi MNiSW:*
 - a) kontynuowane jest rozsyłanie wewnętrznego biuletynu informacyjnego dla pracowników MNiSW, z informacjami nt. bieżącej działalności MNiSW, planowanych inicjatyw oraz wewnętrznych usprawnień organizacyjnych,
 - b) najważniejsze informacje są publikowane na bieżąco w intranecie MNiSW, w którym rozbudowano m. in. moduł *Etyka/Antykorupcja*.

W jednostkach w działach nauka oraz szkolnictwo wyższe/szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) *opracowanie i wdrożenie w NAWA procedur wewnętrznych niezbędnych dla realizacji zadań, zgodnie z przepisami prawa:*
 - a) wprowadzono odpowiednie regulacje wewnętrzne, instrukcje i procedury zapewniające poprawność działania;
 - b) wprowadzono zarządzenie w sprawie kontroli zarządczej wraz z instrukcją przeprowadzenia samooceny, monitoringu celów oraz analizy ryzyka;

2) w NCBR:

a) *zapewnienie optymalnego rozwoju Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI).*

Pozyskano zespół programistów, którego zadaniem jest zapewnienie optymalnego rozwoju Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI). W 2018 r. został uruchomiony w systemie LSI nowy moduł oceny formalnej oraz merytorycznej oraz moduł protestów,

b) *stworzenie na potrzeby NCBR narzędzia do zapobiegania podwójnemu finansowaniu projektów badawczych.*

Zgodnie z przyjętym harmonogramem trwają prace nad stworzeniem spójnego i adekwatnego do potrzeb systemu informatycznego zapewniającego efektywne zarządzanie projektami,

c) *podjęcie działań na rzecz wzmocnienia potencjału realizacji zadań jednostki.*

Powołano spółkę NCBR+ w celu wsparcia realizacji statutowych zadań NCBR. Operacyjne uruchomienie spółki oraz zlecenie jej realizacji usług nastąpiło w IV kwartale 2018 r.,

d) *wprowadzenie zmian w regulaminach konkursowych oraz nowego modelu oceny i dokumentowania wniosków o dofinansowanie w PO IR.*

Wdrożono działania mające na celu zachowanie prawidłowej ścieżki audytu m.in. w zakresie oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie. W tym celu wprowadzono rejestrację dźwiękową paneli, dokumentowanie procesu oceny wyłącznie w systemie informatycznym oraz zasadę, że przewodniczącym panelu oceniającego jest pracownik NCBR,

e) *przygotowanie działań zmierzających do uregulowania statusu Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (FNP).*

Przeprowadzono proces desygnacji FNP i wyznaczono ją na Instytucję Wdrażającą zgodnie z art. 123 ust 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i przepisami krajowymi w odniesieniu do działania 4.4. POIR,

f) *wzmocnienie nadzoru nad podmiotami zewnętrznymi w zakresie weryfikacji wniosków o płatność.*

Zwiększono nadzór nad podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi na rzecz NCBR (wdrożono procedurę PR-NWF-02 - Nadzór nad weryfikacją dokumentów projektu przez podmioty zewnętrzne);

3) *w NCN wprowadzenie strategii zarządzania opartej o „Lean Management”, usprawniającej procesy występujące w organizacji pod kątem obsługi oraz optymalizacji procesów dotychczas funkcjonujących w NCN.*

W ramach wykorzystania koncepcji Lean Management w 2018 r. włączono pracowników w wypracowanie rozwiązań usprawniających realizację procesów w NCN.

2. Pozostałe działania:

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) zrealizowano cykl szkoleń z podstaw obsługi EZD, za pośrednictwem którego dokonuje się obieg dokumentów związanych z procesem kontroli zarządczej. W roku 2018 przeszkolono 145 osób. Uruchomiono dodatkową instancję EZD służącą wyłącznie do prowadzenia szkoleń, a także zaktualizowano szkolenie z EZD na platformie e-szkoleniowej. Stworzono mapę przedstawiającą prawidłowy algorytm obsługi kosztulek udostępnionych w EZD;
- 2) wszystkich pracowników MNiSW objęto cyklem szkoleń z zakresu ochrony danych osobowych, a na stronie intranetowej MNiSW udostępniono e-learning z powyższego zakresu;

- 3) 77 pracowników MNiSW zostało przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa informacji w ramach procesu „Wdrożenie do organizacji”, a 16 pracowników w ramach procesu „Służba przygotowawcza”.

W jednostkach w działach nauka oraz szkolnictwo wyższe/szkolnictwo wyższe i nauka:

W NCBR dokonano optymalizacji procesów w celu dostosowania zakresu zadań komórek organizacyjnych do zadań i celów NCBR. W wyniku optymalizacji procesów zostały stworzone:

- Dział Kontrolingu,
- Dział Współpracy Międzynarodowej,

przekształcono:

- Dział Finansowy w Dział Finansowania Projektów,
- Dział Koordynacji i Współpracy z Ekspertami w Dział Wyboru Projektów,
- Dział Strategii, Analiz i Ewaluacji w Dział Strategii,

oraz rozpoczęto aktualizację procedur. Wdrożono system elektronicznego zarządzania dokumentacją. Podejmowano systematyczne działania na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz zapewnienia wydajnego środowiska serwerowego w ramach realizacji planu informatyzacji.